

Asia: VN/21721/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston selonteoksi Senaatti-konsernista ja valtion tilahallinnosta

2-3 Valtion tilahallintokokonaisuus ja sen toimintaperiaatteet.

Lausuttavaa luvuista 2-3.

3.2 Kiinteistö- ja toimitilahallinnon periaatteet

Virastoissa laadittavien valtion toimitilastrategian toimeenpanosuunnitelmia työstetään parhaillaan Senaatin antamille mallipohjille. Selonteko luonnoksessa mainitaan, että tämän jälkeen virastoissa tehdään vielä lyhemmän aikavälin toimitilasuunnitelma. Toimeenpanosuunnitelmissa virastojen on hyvä

tuoda esille jo tehdyt toimenpiteet ja niiden vaikutukset esim. tilatehokkuuteen ja kustannuksiin. Osassa

virastoissa jo toteutuu uuden valtion toimitilastrategian tavoitteet (esim. tilatehokkuus). Toisaalta

korona on mullistanut työelämän ja toimitilatarpeet ovat muuttuneet. Nämä tulee voida kuvata

toimeenpanosuunnitelmaan virastoissa katsotulla tavalla. Valmiiksi annettu mallipohja ei välttämättä

aina sovellu sellaisenaan kaikille.

4 Valtion tilahallinnon nykytilanne teemoittain:

Lausuttavaa luvusta 4.

-

4.1 Taloudellisuus.

Lausuttavaa luvun 4 alaotsikosta taloudellisuus.

-

4.2 Turvallisuus.

Lausuttavaa luvun 4 alaotsikosta turvallisuus.

4.2.2 Tilaturvallisuus ja turvallisuuspalvelut

Turvallisuusosaamista ja -palveluita Senaatti voisi tarjota asiakkaille aktiivisemmin ja systemaattisesti kaikille, myös edelleen vuokrauskohteissa. Kaikkien valtion virastojen turvallisuustason varmistaminen

riittävälle tasolle voisi olla Senaatin tehtävänä yhdessä asiakkaan kanssa.

Yhteiskäyttöisissä tiloissa tulee estää päällekkäisiä turvallisuusratkaisuja.

4.2.3 Valmius ja varautuminen

Valmiussuunnitteluun liittyvä yhteistyö tulisi olla systemaattista ja yhdenmukaista läpileikkaavaa kaikkien valtion virastojen kanssa.

4.3 Ympäristö ja energiatehokkuus.

Lausuttavaa luvun 4 alaotsikosta ympäristö ja energiatehokkuus.

Ympäristö ja energiatehokkuus tulisi näkyä kaikilla eri tasoilla Senaatin toiminnassa niin Senaatin omissa

kohteissa kuin edelleenvuokrauskohteissa. Pieniä toimenpiteitä tarvitaan myös. Esim. aurinkopaneelien

hyödyntäminen, sähköautoilun ja -pyöräilyn mahdollistaminen kaikkien valtion tilojen yhteydessä

(edistyneet ja turvalliset akkujen latausmahdollisuudet), turvalliset ja riittävän isot pyörien

säilytysmahdollisuudet sekä työmatkapyöräilyä edistävät toiminnalliset ja riittävän tilavat sosiaalitilat,

edistyksellinen jätehuolto ja lajittelumahdollisuudet ja ohjeistukset ja seuranta. Senaatti voisi ottaa huolehtiakseen myös erityisjätteiden kierrätysmahdollisuudet, vaikka itse jätteistä vastaa käyttäjä.

Kestävä kehitys tulisi näkyä myös materiaalien käytössä ja kulutuksessa. Valtiolla tulisi olla esim.

kalusteiden kierrätyspooli sekä sellaiset kalustesopimukset, joissa ensisijaisesti käytetään kierrätettyjä

kalusteita. Kalustesuunnittelun tulisi lähtökohtaisesti alkaa olemassa olevista kalusteista ja

kierrätyskalusteiden hyödyntämisestä, ja tämän tulisi olla johtolankana koko suunnittelussa, vaikka se

tekee suunnittelusta haastavampaa ja todennäköisesti lisää suunnittelukustannuksia. Tällä hetkellä Senaatin tilahankkeiden sisustussuunnittelu lähtee usein siitä, että suurimmaksi osaksi käytetään uusia

kalusteita. Tällä hetkellä asiakkaan (loppukäyttäjän) vastuulle todennäköisesti jää se, miten kestävää kehitystä toteutetaan sisustussuunnittelussa.

Tilankäytön tehokkuus on tärkeää ympäristön kannalta. Tulevaisuudessa toimistotiloja käytettäneen huomattavasti vähemmän kuin aiemmin mikä vähentää nykyisten toimistotilojen tarvetta. Senaatin tulisi järjestää esim. määräaikaisesti kaikille toimistotiloille tilojen käytön seuranta (sensorit), jotta tiloja

voidaan vähentää tietoon perustuen ja systemaattisesti.

Senaatin tulisi ottaa kestävä kehityksen, vastuullisuuden ja luonnon monimuotoisuuden osalta vahva

edelläkävijärooli.

4.4 Vastuullisuus (mm. harmaan talouden torjunta).

Lausuttavaa luvun 4 alaotsikosta vastuullisuus.

4.4.1 Yleistä

Kappaleessa mainitaan luonnon monimuotoisuuden edistämisen huomioiminen. Luonnon monimuotoisuuden edistäminen tulisi olla Senaatilla näkyvästi esillä käytännössä. Ulkoalueiden ja esim.

rakennusten kattopintojen systemaattinen hyödyntäminen monimuotoisella kasvillisuudella olisi konkreettinen ja näkyvä toimenpide. Samoin erilaisten luonnonmukaisten hulevesiratkaisujen toteuttaminen Senaatin kiinteistöillä systemaattisesti olisi näkyvää ympäristön hyväksi tehtävää työtä.

Edelleen vuokrauskohteissa aktiivinen vaikuttaminen kiinteistönomistajien suuntiin on tärkeää, eikä näiden asioiden edistäminen saisi jäädä loppukäyttäjälle.

Kappaleessa mainitaan myös, että tavoitteena on, että valtion työntekijöillä on terveelliset ja turvalliset

ja toimintaa tukevat tilat. Toimintaa tukeviin tiloihin tulee panostaa ja käyttäjien tarpeita tulee selvittää

huolellisesti ja kaikilta tilojen käyttäjiltä, mielellään Senaatin toimesta yhdenmukaisesti kaikilta virastoilta.

Kappaleessa mainitaan lisäksi, että kaikissa valtion tiloissa ottaa huomioon saavutettavuus- ja esteettömyysvaatimukset voimassa olevien säännösten mukaisesti. Tämä on tärkeä kokonaisuus, jossa

Senaatilla voisi olla vahvempi rooli ja Senaatti vastaisi siitä, että jokaisen viraston tiloissa toteutetaan ja

ylläpidetään voimassa olevien säännösten mukaiset esteettömyys- ja saavutettavuusvaatimukset.

Säännösten muuttumisesta tulisi aktiivisesti informoida loppukäyttäjiä.

4. 5 Työympäristöjen kehittäminen.

Lausuttavaa luvun 4 alaotsikosta työympäristöjen kehittäminen.

Valtion erilaiset työtehtävät tulee huomioida tilakonseptoinnin kehittämisessä. Toimistotyötä tekevissä

voi olla isojakin eroja siinä, millainen tila sopii kyseiseen työhön. Esim. hallinnolliselle työlle soveltuu

(tutkimustenkin mukaan) useimmiten paremmin nykyisenmuotoinen monitilakonsepti kuin äärimmäistä

keskittymistä vaativaan tutkimustyöhön. Lisäksi koronan jälkeinen aika muuttaa tilojen käyttötarpeita.

Senaatin tulisi nopeammin reagoida tähän muuttuneeseen tilanteeseen. Nykyistä tilakonseptia tulee kehittää erilaisiin työtehtäviin sovellettavaksi ja tulevaisuuden tarpeet huomioiden.

5 Liikelaitosmalli valtion tilahallinnon organisaatiomuotona.

Lausuttavaa luvusta 5.

-

6-7 Palvelusopimukset ja vuokrajärjestelmän toimivuus.

Lausuttavaa luvuista 6-7.

7.2.1 Edelleenvuokraus

Edelleenvuokrauskohteissa tulisi kehittää samoja asioita kuin Senaatin omistamissa kohteissa (sisäilma,

kestävä kehitys, ympäristöasiat, luonnon monimuotoisuus ym.) ja mm. huomioida eri laskelmissa myös

näiden kohteiden ympäristövaikutukset ja hiilijalanjälki (jos näin ei ole laskelmissa vielä riittävästi huomioitu).

8 Tilahallinnon vastuu (mm. sisäilma-asiat).

Lausuttavaa luvusta 8.

-

9 Valtiovarainministeriön ja puolustusministeriön ohjaustoimivallat.

Lausuttavaa luvusta 9.

-

10 Henkilöstön asema Senaatti-konsernissa.

Lausuttavaa luvusta 10.

-

11 Yhteenveto.

Lausuttavaa yhteenvetoluvusta ja sen alaotsikoista.

-

11.1 Tilahallinnon ja vuokrajärjestelmän toimivuus (valtion kokonaisuus, yhteiskäyttöisiin tiloihin siirtyminen ja tilahankkeiden rahoitus).

Lausuttavaa alaotsikosta 11.1 ja sen alaotsikoista.

-

11.2 Kiinteistöalan talousnäkymät (korkotaso, inflaatio, kustannusten nousun hillintä).

Lausuttavaa alaotsikosta 11.2 ja sen alaotsikoista.

-

11.3 Eduskunnan lausuma: keskeiset tulokset.

Lausuttavaa alaotsikosta 11.3.

-

11.4 Muita ajatuksia selonteon johtopäätöksiin:

Kirjoita tähän selontekoluonnoksen pohjalta tekemiäsi yleisiä johtopäätöksiä ja havaintoja.

-

11.4.1 Miten tilahallintoa tulisi kehittää tulevaisuudessa?

Kirjoita tähän näkemyksiäsi siitä, miten tilahallintoa tulisi kehittää tulevaisuudessa.

-

11.4.2 Asiakkaana olevan viraston ja Senaatti-konsernin väliset vastuu- ja valtasuhteet: onko tasapainossa vai miten tulisi kehittää?

Kirjoita tähän näkemyksiäsi Senaatti-konsernin ja sen asiakkaana olevien valtion virastojen ja laitosten välisestä vastuun ja vallan jakautumisesta.

-

11.4.3 Tilahankkeiden rahoituksen riittävyyden turvaaminen tulevaisuudessa?

Kirjoita tähän näkemyksiäsi tilahankkeiden rahoitusmalliin, kustannusten kehitykseen ja rahoituksen riittävyyteen tulevaisuudessa.

-

Öster Minna
Suomen ympäristökeskus SYKE